

“ՊՐԱԳԸՆ ՉՕՃՈՒԳԼԱՐԸ ՊԱՆԱ ԿԵԼՄԵՅԷ” ԴՈՒԿ. ԺԸ. 16:

ՃԻԼՏ ԺԲ.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1, 1883

Ն. 11

ԼՈՒԹԻՐ ԼԱՆԹԵՐՆԻՅԻ ԵԱԳԱՅՈՐ

ԼՈՒԹՎՐ

Պու. այ պիտի ընդունուի Եհալի-
սի Լութերին վերաբերյալ 400 խնձի-
սենե պաշտոնական մատերեր ինչ

րա էթմէքտէ տիր : Զաթէն պու մադ-
մէտէ իքի մահալտէ սուրէթի մախ-
սուտէտէ օլարադ ճէմիլէթէր տղա,
վէ իճրաի մէտերէթ էտիլմիլ իսէ տէ,
իսլահաթը տինիյէ իճրասընա պաշտ

մէտէպ օլտն օլ պէյիլիք զաթըն զիք-
րի ճէմիլինի պու այ ումում սուրէթտէ
իճրա էթմէք իյիլն պէյիլիք հաղըր-
լըղլար կէօրիլմիլ տիր :
Լաքին Լութերին նամը Եալընը

Ալմանիալը թարափրնտան մեծ ու սէնա իւր զիքը օրունայրալ, պիւթիւն տիւնեա օլ զաթըն վասիթասիլէ իճրա օրունան իսլահաթտան իսթիֆատէ էթմիշ օրտուղու իչիւն, միւթէմէտտին ալէմ քէնտինի միւմաիլէյհէ միւնէթտար թանըր, վէ օնուն զիքրին սէնա իւր եաա էաէր: Լուծէրին տինճէ թալիմաթը մախուսէսինի գապուլ էթմէյէյէր պիլէ Լուծէր վասիթասիլէ ինսանլարըն բուհանիճէ ույուշուգ պիւր հալաէն ույանուրդարընը, բուհանի էսարէթաէն գուրթուլտուղլարընը վէ ինսան էօմիլինէ վէ ահվալ ու հարէքեթթընա միւթէալլիգ պէյիւք հագիգաթլարը թէֆթիշ ու թէադիգ էթմէյէ իհտա օրունտուգլարընը գապուլ էաէրլէր:

Լուծէր 1483, նոյ. 10տա Սաքսոնիանըն իսլէպէն շէհրինաէ տօղմուշտուր: Փէտէրի էվվէլա չիֆթճի իտի, լաքին սօնկրա Մանսֆէլտ նամ մահալէ նազլը մէքեան էտիպ օրատա մատէնճի օլտու: Լուծէր մէքթէպէ կիթմէյէ պաշլաարընտա պաշգա ֆագիւր չօնուգլար իւլէ սօգադլարտա թէգաննի էթմէքէ քէնտի նաֆագաի եէվիլիյէսինի թէաալիք էթմէյէ մէգպուր իտի: Լուծէր օլ վագըթքի մէքեթիպի իպթիտալիյէ քէֆարէթիսանէ (քաւարան) վէ խօճալարա զուլմքեար ճէպպարլար թէսմիլյէ էտէր իտի:

Լուծէր պատէհու Էրֆուրթ տար իւլֆիւնուոնուա կիրաի, վէ օրատա Լաթինճէ վէ իլմի հիքմէթ թահսիլէյէտի:

1505տէ Էրֆուրթ մանասթըրընա կիրաի: Միւմաիլէյհէ չօգ տինտար օլտուղունտան մանասթըրտա զահիտանէ պիւր էօմի կէչիթիւր, վէ էն ուֆագային ու խրղմէթլէրի քէմալը տիգաթլէ իճրա էտէր իտի: Էն պէօյիւք արղուսու քէնտի քէնտինի Ալլահա մագպուլ էթմէք օլտուղունտան, պու մագպէտէ վասըլ օլմագ իչիւն հէր նէվ էյլէնճէ ու սէֆատան էլ չէքաի, վէ ճէսէտինէ չօգ էյիլէթ վէ սըգընթը վէրիւր իտի: Լուծէր պէյիլէ նէֆսինի էգմէյէ վէ քէնտինի իսլահ էթմէյէ հէր վէճէլէ սայ ու զայրէթ էթմէսիլէ պէրապէր եինէ գալպինի թաթհիւր էթմէյէ մուգթէտիւր օլմատըղընը կէօրտիւ: Քէնտինի փաք վէ մուգատտէս գըլմաղա զիյատէ սայ էթտիքէ քէնտի ալպադի գուսուրլարընը տահա գիյատէ հիսս էտէր իտի: Պուրուհանի ճիհատտա սայքի մէյուս օլաճագ քէրթէյէ կէլմիշ իքէն Ալլահըն քէլմընտա, «Սալիհ իման իլէ եաշայա»

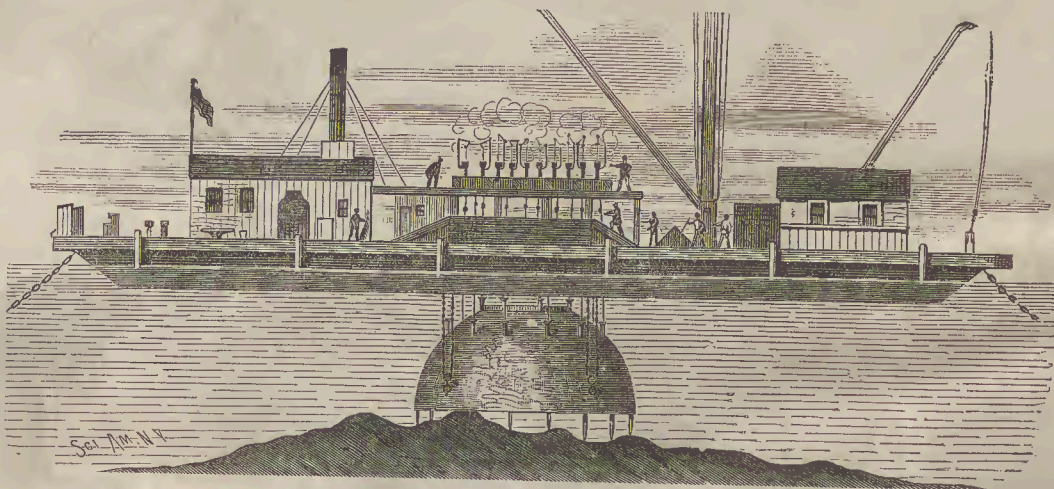
ճագ արըր "քէլմըր հիքմէթէնճամը օնուն նագարը տիգաթլընա չարպտըր: Պունտան էվվէլ Լուծէր քէնտի քէնտինի իսլահ էթմէյէ վէ քէնտի սայ ու զայրէթլէրիլէ Ալլահա մագպուլ օլմագ չալըշըր իտի, լաքին օլ քէլմալ օլտուղունտան սօնկրա իսլահա իչիւն ֆրիստտա թէվէքքիւլ էթմէք լաղըմ օլտուղունու աննաւոր: Պու հագիգաթը թանըմասը Լուծէրին էֆքեար ու հարէքեթթընա պէյիւք պիւր թէպէտալիլ հուսուլէ կէթիւրաի, վէ իլէրիտէ իճրա օրունաճագ իսլահաթը աինիլէյէ էսաա օլտու: 1508տէ Լուծէր վիթթէնպէրկ տար իւլֆիւնուոնուա իլմի հիքմէթ միւտէրիսի օլտու: Օլ տար իւլֆիւնուոնուա թալէպէյէ հիքմէթի ինսանիլէ թալիմէթմէքաէն իսէ օնլարա հագիգաթը իլահիլէյի թալիմ, վէ օնլարըն նազարը տիգաթլընը ֆիթապը մուգատտէս իւղէրինէ ճէլպ ու տալէթ էթմէյէ սայ ու զայրէթ էտէր իտի: Օլ էսաա տէ Լուծէր Բօմա քիլիսէսինէ մու

քիլիսէսին պէյիւք մէմուրլարը վէ փէք չօգ ճէմաաթ հաղըր իտի: Մէճիս Լուծէրաէն քէնտի թալիմաթընը կէրի ալմասընը թալէպ էթաի, լաքին միւմաիլէյհէ թալիմաթընը եանլըշ օլտուղլարը կէօսթէրիլմէտիքճէ օնլարը կէրի ալմասյաճագընը ճէսարէթլէ պէյան էյլէտի: Մէճիս Լուծէրին էչիլիլէլալէթ օլտուղունա հիւքմ էթաի, վէ միւմաիլէյհէն էօմիլի պէյիւք թէհիլէտէ իտի: Մէճիսաէն տալէթ էտէր իքէն, Լուծէրին տօսթու օլտու փրէնա ձրէտէրիքին տաէմէրի օնու թուլթուպ պիւր գալէյէ կէօթիւրտիլէր, վէ Լուծէր օլ գալէտէ պիւր սէնէ գալըպ, պու միւտաէթաէ Սհաը ճէտիտի Ալմանճայա թէրճէմէ էթմէքլէ մէշղուլ օլտու:

Քէնտի թարափտարլարը արասընտա ույուղունտուղլուգ զուհուր էտիպ, օնլարտան պաղըլարընըն թէաապիւրի շէտիտէ վէ նամադպուլէ իթթիլաալ էթմէյէ մէյլ կէօսթէրաիլէրինի կէօրիւնճէ, Լուծէր օնլար արասընա կէ

իպ գանուոն ու նիգամա իթաաթ էթմէլէրինի, հատար իթիտալը թէճալուգ էյլէմէմէլէրինի վէ հիւքիւմէթի մէշրուէյէ թիպէթի լաղըմէտէ պուլունմալարընը օնլարա նասիհաթ էթաի:

Լուծէր օնտան սօնկրա ֆիթապը մուգատտէսի թէրճիւմէ էթմէյէ վէ վաղլար վէ

ԳԱՅԱԼԱՐԸ ՏԵԼԷՆ ԱԼԷԹ

գալէմէթ էթմէյի հալանիլէթինէ գօմամըշ իտի:

1517տէ օնունճու Լէօն փափա Բօմատա Սուրը Պետրոս քիլիսէսինի ինչա էթմէք իչիւն քիւլլիլէթիլի տգէլէթօփլամագ իսթէյէրէք թէճէլ նամ րահիպի սաիւր պաղը րահիպլէրլէ պէրապէր Սագսօնիտաա աֆվ քէաղըտլարը սաթմաղա մէմուր էթաի: Լուծէր Ալլահըն էմիլինէ մուխալիֆ օլտու պէյիլէ պիւր իչէ գարշը փրօթէսթօ էթաի, վէ փրօթէսթօսունու պիւր նուսիսէսինի սէրիլիսգօփօսա կէօնտէրտի: Պունուն իւղէրինէ ուղուն ուղատիլէ միւպահէսէ վէ միւճատէլէ վուգուպուլտու, վէ նիհայէթ 1520տէ փափա Լուծէրէ գարշը պիւր լանէթնամէ չըգարաը, վէ Լուծէր օլ լանէթնամէյի ալէնէն եագար: Պիւր գաշ այ սօնկրա Ալմանիանըն կէնճ իմիլէրաթօրու, պէչինճի Շարլ, Լուծէրի Ուօրմա նամ շէհրաէ թէճէմիլէ էտէն պէյիլէք մէճիլին հուզուրունտա մուհաքէմէյէ տալէթ էթաի, վէ 1523, տպրիլ ալընտա պիչարէ րահիպ սայքի հիչ պիւր տօսթու օլմայարագ պէյիլէք մէճիլին հուզուրունա չըգար: Պու մէճիլաաէ իմիլէրաթօր, փրէնպէր, վիւքէլա վէ

իւրահիլէր եագմաղա չօգ վագըթ վէրտի: Թալիմ ու թէրպիլէնին ինթիշալը խուսուսունտա տաիի չօգ սայ ու զայրէթ էյլէտի: Միւմաիլէյհէ 1523տէ թէգէվվիւճ, վէ 1546, փետ. 17տէ վէֆաթ էյլէտի:

ՏԵՆԻՁ ԱԼԹԸՆՏԱ ՊՈԼԼՈՒՆԱՆ ԳԱՅԱԼԱՐԸ ՏԵԼԻՊ ՏԱՂԸԹՄԱԳ ԻՉԻԼՆ ԱԼԷԹ

Նիւ Եօրք շէհրինին իքի ճիհէթինտէ պիւրէր ըրմագ պուլունուպ, պու ըրմագլար Նիւ Եօրք քէօրֆէդինէ տգարլար: Շէհրին շարդ ճիհէթինտէքի ըրմագ Լօնկ Ալլընտ Սաունա թէսմիլյէ օլունան խալիճտէն երլանգալի պիւր սուրէթաէ աղըպ կիտէր: Պու ըրմաղըն Նիւ Եօրք շէհրինին եօգարը գըսմընա վասըլ օլտուղու եէրտէ սույուն ալթընտա 10 գատէմտէն 15 գատէմգատար տէրինլիքտէ իրի գայալար վար տըր: Օլ եէրաէն կէչէն կէմիլէրին պաղըրը զայլէթ իրի օլուպ, 20 տէն 25 գատէմ գատար սույուն իչինէ կիրալիլէրինտէն գայալար էօթէտէն պէրու օրատան կէչէն պու կէմիլէրէ պէյիլէք էնկէլ վէ թէհիլիքէ իտիլէր, վէ սույուն ալթընտա օլ գա

